

TARNŲ KAMBARYS

Scena vaizduoja priebutį. Dešinėj durys į laiptus, kairėj — į salę. Vidury, kiek iš šono, durys į kabinetą. Išilgai sienos, ligi pat durų, ilgas suolas. Piotras, Ivanas ir Grigorijus sėdi ant šito suolo ir miega, padėję galvas vienas kitam ant peties. Duryse, iš laiptų pusės, skamba skardus varpelis. Lekajai pabunda

GRIGORIJUS

Eik, atidaryk duris! skambina.

PIOTRAS

O tu ko sėdi? Ar pūslės iššoko ant tavo kojų? negali pakilti?

IVANAS (*numojęs ranka*)

Na, tiek to, eisiu atidaryti! (*Atidarydamas sušunka.*)
Tai Andriuška!

Svetimas tarnas įeina su kepure, apsvilkęs apsiaustu; rankose laiko ryšulėlį

GRIGORIJUS

A, Maskvos varna! iš kur atsiradai?

SVETIMAS LEKAJUS

Ak, tu suomių pelėda! Būtumei tiek prisilakstęs, kaip aš. Štai (*pakeldamas ryšulėlį*) į gėlių krautuve liepė nunešti, į Peterburgo priemiestį. Nemanyk, vežėjui pasamdyti nedavė ketvergės. Ir pas jūsiškį taip pat. Ką, dar miega?

GRIGORIJUS

Kas? lokys? Ne, dar nesuurzgē savo lauža.

PIOTRAS

Ar tiesa, kad jūs ponia liepia jums kojines adyti?

Viel juoklasi

GRIGORIJUS

Na, jau tu, broļau, būk adytoja. Mes jau tavo taip ir vadinsime.

SVETIMAS LEKAJUS

Meluoji, niekadods nesu adęs.

PIOTRAS

Zinau, kaip ten pas jus: dvaro tarnas lig pietų virs-
jas, o po pietų jis jau vežējas ar lekajus, ar batus
siuva.

SVETIMAS LEKAJUS

Na, tai kas gi? amatas amatui nekenkia. Juk nesē-
dēsi be darbo. Zinoma, aš ir lekajus, kartu ir moto-
riškų rūbų siuvējas. Ir poniā apsiuvu, ir kitus — ka-
peikā sukalu. O jūs kā, juk, štai, nieko neveikiatē.

GRIGORIJUS

Ne, broļau, geras ponas lekajaus darbu nevargins; tam
yra amatininkai. Štai grafo Bulkino, broleli, vienu
tarnų trisdešimt. It jau tenai, broleli, taip negalima
„Ei, Petruška, tenai nueik“. „Ne, girdi“, pasakys,
„tai ne mano reikalas; teikitēs įsakyti Ivanui“. Štai
kaip! Štai kā reiškia, jei ponas nori poniškai gyventi.
O štai jūsų pempē iš Maskvos atvyko, puskarietē,
kaip riešuto kevalas, virvelēmis arklių uodegos su-
raišiotos. (*Juokiasi.*)

SVETIMAS LEKAJUS

Na, tu, juokdary, juokdary! Kas iš to, kad guli visą dieną? Juk už tat neturi nė kapeikos.

GRIGORIJUS

Gi kam man tavo kapeika? O ponas kuriam galui? Juk algą jis man išduos, ar aš dirbsiu, ar ne. O tau pyti senatvei kam? Koks jis ponas, jei tarnui pensijono neduotų už tarnybą?

SVETIMAS LEKAJUS

Ką, sako, vyrai balių sumanė kelti?

PIOTRAS

Taip. O tu ar būsi?

SVETIMAS LEKAJUS

Koks ten balius! tiktai, manding, garsas, kad balius.

GRIGORIJUS

Ne, bro!au, balius bus kaip reikiant. Po rublį sumeta ir po daugiau. Kunigaikščio virėjas davė 5 rublius ir pats imasi valgius gaminti. Vaisės bus — manai vien riešutų? jau puspūdį saldainių pirkome, ledų irgi...

Kabinete girdėti stipresnis varpelio garsas

SVETIMAS LEKAJUS

Eik! skambina ponas.

GRIGORIJUS

Palauks. Liminaciją irgi uždegs. Dėl muzikos derbome, tik nesulygome, boso nėra, o būtų jau...

Kabinete girdėti stipresnis varpelio garsas

SVETIMAS LEKAJUS

Eik, eik! skambina.

GRIGORIJUS

Palauks! Nu, o tu kiek duodi?

SVETIMAS LEKAJUS

Ką gi tas balius? juk tai vis šiaip sau.

GRIGORIJUS

Na, kratyk kišene, tu adytoja! Štai žiūrėk, Petruška, koks jisai . . .

Bakstelia jį pirštu. Tuo tarpu prasiveria durys, ir ponas su chalatu, atkišęs ranką, člumpa Grigorijų už ausies; visi pakyla iš savo vietų

II SCENA

PONAS

Ką jūs, dykaduoniai? Trys vyrai, ir kad bent vienas pakiltų iš savo vietos! Aš skambinu, kiek begaliu, vos juostos nenutraukiau.

GRIGORIJUS

Bet, pone, nieko nebuvo girdėti!

PONAS

Meluoja!

GRIGORIJUS

Dievaži! Kam man meluoti? Štai Petruška irgi sėdėjo. Jau toks tas varpelis, pone, niekam netikęs: niekados nieko negirdėti. Reikės šaltkalvį pakviesti.

PONAS

Na, tai pakviesk šaltkalvį.

GRIGORIJUS

Aš jau esu sakęs rūmininkui. Bet kas iš to? jam sakai, o jis dar tave išbars už tai.

PONAS (*išvydęs svetimą lekajų*)

Kas čia per žmogus?

GRIGORIJUS

Tai Annos Petrovnos tarnas, kažko atėjo pas jus.

PONAS

Ką pasakysi, brole?

SVETIMAS LEKAJUS

Ponia liepė pasveikinti ir pranešti, kad šiandien bus pas jus.

PONAS

Ar nežinai, ko?

SVETIMAS LEKAJUS

Negaliu žinoti. Ji tik teikėsi pasakyti: „Pasakyk Fiodorui Fiodorovičiui, kad aš liepiu pasveikinti ir būsiu pas jį.“

PONAS

Kuomet, kurią valandą?

SVETIMAS LEKAJUS

Negaliu žinoti, kurią valandą. Ji tik teikėsi pasakyti, kad pranešk, girdi, sako, Fiodorui Fiodorovičiui, kad aš, sako, pas jį pati atvyksiu, girdi...

PONAS

Gerai, Petruška, duok man greičiau apsilikti: aš išeinu iš namų. O jūs — nieko neįsileiskite! Girdite, visiems sakykite, kad manęs nėra namie! (*Išėina; paskui jį Petruška.*)

III SCENA

SVETIMAS LEKAJUS (*Grigorijui*)

Na, matai, štai ir gavai.

GRIGORIJUS (*mostelėjęs ranka*)

A, jau tokia tarnyba! Stenkis nesistenk — vis tiek išbars.

Duryse, prie laiptų, suskamba

GRIGORIJUS

Vél kažkoks velnias lenda! (Ivanui.) Eik, įleisk! ko gi tu žiopsai?

Ivanas atidaro duris; įeina kailiniuotas ponas

IV SCENA

KAILINIUOTAS PONAS

Fiodoras Fiodorovičius namie?

GRIGORIJUS

Ne.

KAILINIUOTAS PONAS

Nemažonu. Nežinai, kur išvyko?

GRIGORIJUS

Nežinia. Tur būt, į departamentą. O kaip apie jus pranešti?

KAILINIUOTAS PONAS

Pasakyk, kad buvo Neveleščiaginas. Labai, girdi, apgailestavo neradęs namie. Girdi? neužmirši? Neveleščiaginas,

GRIGORIJUS

Lentiaginas?

KAILINIUOTAS PONAS

Neveleščiaginas.

GRIGORIJUS

Ar jūs vokietis?

KAILINIUOTAS PONAS

Koks vokietis! aišku, rusas: Ne-ve-le-ščia-gi-nas.

GRIGORIJUS

Girdi, Ivanai, neužmiršk: Jerdaščiaginas!

Ponas išeina

V SCENA

SVETIMAS LEKAJUS

Sudie, broleliai! Metas ir man.

GRIGORIJUS

O ką, baliuje būsi, ar ne?

SVETIMAS LEKAJUS

Na, jau ten vėliau matysime. Sudie, Ivanai.

IVANAS

Sudie. (*Eina durų daryti.*)

VI SCENA

KAMBARINĖ MERGAITĖ (*bėgte bėga per kambarį*)

GRIGORIJUS

Kur, kur? Teikitės maloniai pažvelgti. (*Griebia ją už drabužių.*)

MERGAITĖ

Negalima, negalima, Grigorijau Pavlovičiau! Nestabdykite manęs, visiškai nėra kada! (*Ištrūksta ir bėga pro duris.*)

GRIGORIJUS (*žiūrėdamas įpėdin*)

Štai ir nudūmė! (*Juokiasi.*) Che-che-che!

IVANAS (*juokiasi*)

Chi-chi-chi!

Išeina ponas; Grigorijus ir Ivanas suraukia veidą ir surimtėja. Grigorijus nukabina nuo gembės kailinius ir užmeta ponui ant pečių; ponas išeina; Grigorijus stovi vidury kambario, pirštu nosį valydamas

GRIGORIJUS

Štai mes ir laisvi: ponas išėjo, ko geriau bereiktų? ne, tuoj atkėbrins tas velnias, storapilvis rūmininkas.

Už scenos girdėti, kaip šaukia rūmininkas

RŪMININKAS

Lyg pono dievo bausmė: 10 žmonių namuose, ir kad bent vienas ką apruoštų.

GRIGORIJUS

Štai jau įniko rėkauti storapilvis.

VII SCENA

Storapilvis rūmininkas įeina, smarkiai rankomis mostiguodamas

RŪMININKAS

Bijokitės bent savo sąžinės, jei dievo nebijot. Juk kilimai lig šiol neišdulkinti. Jūs, Grigorijau Pavlovičiau, pavyzdį turėtute rodyti, o jūs miegate nuo ryto lig vakaro, juk net akys jūsų patino nuo miego, dievaži! Juk jūs niekšas už tai, Grigorijau Pavlovičiau!

GRIGORIJUS

Kas gi, jaugi aš ne žmogus, kad ir pamiegoti negalima?

RŪMININKAS

Kas gi prieš tai bent žodį sako? Kodėl gi nenumigti, bet juk negalima kiaurą dieną miegoti. Na, štai kad ir tu, Piotrai Ivanovičiau! juk tu, nesakant negero žodžio, į kiaulę panašus, dievaži! Juk kiek tau rūpesčių? Tris keturias žvakides nuvalyti. Na, ką tu čia plepi? (*Piotras palengva išeina.*) O tau, Vanka, tiesiog reikia spirti į užpakalį.

GRIGORIJUS (*išeidamas*)

Kas per būvis! iš pat ryto bliūvis!

RŪMININKAS (*likęs vienas*)

Būtinai reikia, kad kiekvienas žmogus žinotų savo pareigas. Jei tarnas, tai būk tarnas; bajoras, tai bajoras; archijerėjus, tai archijerėjus. Priešingai, ko gera, kiekvienas imtų... Aš tuoj pasakyčiau: „Ne, aš ne rūmininkas, o gubernatorius, arba ten koks iš fanterijos.“ Bet juk už tai man kiekvienas atkirštų: „Ne, meluoji, tu rūmininkas, ne generolas“ — štai kaip! „Tavo pareiga — žiūrėti namų ir kaip tarnai elgiasi“ — štai kas! „Tau nesvarbu bonžūr, koman vū fran-sė, o tvarkos žiūrėti“, — štai kas! Taip.

III SCENA

Įeina Annuška, kitų namų kambarinė

RŪMININKAS

A, Anna Gavrilovna! Dėl mano pagarbos dideliu malonumu jus matau.

ANNUŠKA

Nesirūpinkit, Lavrentijau Pavlovičiaus! Aš tyčia užėjau pas jus valandėlei: aš sutikau jūsų pono karietą ir sužinojau, kad jo nėra namie.

RŪMININKAS

Ir labai gerai padarėte: aš ir žmona labai džiaugsimės. Prašau sėsti.

ANNUŠKA (*atsisėdusi*)

Sakykit, jūs juk žinote ką nors apie ruošiamą balių?

RŪMININKAS

Kaip gi. Bus, vadinasi, mezliava: vienas žmogus, kitas, sakysime, trečias irgi. Žinoma, susidarys vis dėlto didelė suma. Aš paaukojau kartu su žmona 5 rublius. Na, natūralu, balius, arba, kaip paprastai sako-

ma, vakaruška. Žinoma, bus vaišės, taip sakant, su vėsinamais gėrimais. Jaunimui šokiai ir kitokie panašūs malonumai.

ANNUŠKA

Būtinai, būtinai būsiu! Aš tik atėjau paklausti, ar jūs irgi būsite kartu su Agafija Ivanovna?

RŪMININKAS

Agafijai Ivanovnai tiek ir kalbos — tik apie jus.

ANNUŠKA

Aš bijausi tik dėl svečių.

RŪMININKAS

Ne, Anna Gavrilovna, svečiai bus padorūs. Negaliu tikrai pasakyti, bet girdėjau, bus grafo Tolstogubo kamerdineris, kunigaikščio Bruchoveckio bufetininkas ir vežikai, kažkokios kunigaikštienės kambarinė... Aš manau, bus ir vienas kitas valdininkas.

ANNUŠKA

Vienas dalykas man nepatinka, kad bus vežikų: jie visi dvokia prasta taboka ir degtinė; be to, visi jie tokie neišauklėti, nemokšos.

RŪMININKAS

Leiskite jums pastebėti, Anna Gavrilovna, kad nelygu kuris vežikas. Kadangi vežikai, paprastai, visada būna prie arklių, kartais valo, leiskite pasakyti, mėšlą, žinoma, paprastas žmogus išgeria kartais stiklinę degtinės, ko geresnio neturėdamas, parūko paprasto bakūno, kokį dažniausiai vartoja prastuomenė: tai natūralu, kad dėl to kartais, taip sakant, dvokia mėšlu ar degtine, — žinoma, tai tiesa; tačiau, juk žinote, Anna Gavrilovna, kad esama ir tokių vežikų, kurie, nors ir vežikai, bet paprastai daugiau yra arklininkai, negu vežikai. Jų tarnyba arba, taip sakant, direkcija

reiškiasi tuo, kad jie avižas išdavinėja ar daro pastabas, jei nusikalto foreitoras ar vežikas.

ANNUŠKA

Kaip jūs gražiai kalbate, Lavrentijau Pavlovičiau! Aš taip mėgstu jūsų klausytis.

RUMININKAS (*šypsosi patenkintas*)

Nesu nusipelnęs padėkos, gerbiamoji! Žinoma, ne kiekvienas žmogus turi, sakysime, žodžio, tai yra, iškalbos dovaną. Natūralu, būna kartais... kaip sakoma, mikčiojančių žmonių... taip, arba pasitaiko ir kitokių panašių reiškinių, kas pareina, beje, nuo prigimties... Gal teiksitės užėiti į mano kambarį?

Annuška eina, Lavrentijus paskui ją